

Etninės kultūros integravimas į I, II, III ir IV klasių ugdymo turinį

Klasė	Dalykas	Gebėjimai
I-II	1. Etninės kultūros vertybių bei reiškinių pažinimas ir vertinimas	
	1.1. Tauta ir tradicijos	
	Istorija, lietuvių kalba	<p>Nagrinėti tautos sampratą, lietuvių tautos (kitataučiai gali ir savo) kilmę, istoriją, baltų ir slavų kultūrinės sąsajos.</p> <p>Analizuoti etninės kultūros įtaką tautinės ir pilietinės savimonės raidai Lietuvoje. Išsakyti argumentuotą nuomonę dėl Lietuvos tautinių simbolių reikšmės, diskutuoti apie tautos švenčių tradicijas.</p> <p>Nagrinėti tautiečių bendruomenių užsienyje tradicijas, emigracijos priežastis, diskutuoti apie užsienio lietuvių sąsajų su Lietuva stiprinimą.</p> <p>Tyrinėti Lietuvos tautinių bendrijų kultūrų ypatumus. Nagrinėti lietuvių ir kaimyninių tautų ryšius, diskutuoti apie bendradarbiavimą su kitomis šalimis puoselėjant baltų paveldą.</p>
	1.2. Paprotinė teisė ir elgesys	
	Istorija, lietuvių kalba	<p>Analizuoti ir vertinti paprotinės teisės ypatybes Lietuvoje, diskutuoti apie jos reikšmę. Vertinti bendravimo papročių reikšmę tradicinėje kultūroje. Palyginti savo tautos ir kitų tautų bendravimo papročius ir elgesio normas.</p>
	1.3. Žmogaus gyvenimo ciklo tarpsniai ir apeigos	
	Dorinis ugdymas, lietuvių kalba, istorija, muzika	<p>Nagrinėti žmogaus gyvenimo ciklo tarpsnių ir svarbiausių ritualų sampratą etninėje kultūroje.</p> <p>Palyginti gyvybės laukimo, gimtųjų, krikštynų, gimtadienių ir vardadienių papročius etninėje ir šiuolaikinėje kultūroje.</p> <p>Nagrinėti tradicines vestuves lyginant įvairių regionų, savo ir kitų tautų papročius, ieškant jų atspindžių šiuolaikinėse vestuvėse.</p> <p>Lyginant vertinti seno (jauno) sampratą ir požiūrį į senolius tradicinėje bendruomenėje ir šiuolaikinėje kultūroje.</p> <p>Nagrinėti laidojimo ir mirusiųjų minėjimo papročių kaitą Lietuvoje, palyginti su kitų tautų papročiais.</p>
	1.4. Jaunimo brandos apeigos ir papročiai	
	Dorinis ugdymas, lietuvių kalba, muzika	<p>Nagrinėti ir vertinti tradicinių jaunimo brandos apeigų ypatybes. Diskutuoti apie jaunimo bendravimo papročius, jaunystės sampratą palyginant savo ir vyresniųjų kartų tradicijas.</p> <p>Palyginant tradicinę bendruomenę ir šiuolaikinę visuomenę, diskutuoti apie požiūrį į meilę ir draugystę, tradicines meilės ir jaunimo dainas.</p>

1.5. Kultūrinis kraštovaizdis ir tradicinė architektūra	
Istorija, geografija, dailė, technologijos	<p>Nagrinėti baltų palikimą kultūriniame kraštovaizdyje, jo buvusią ir dabartinę reikšmę. Diskutuoti apie Lietuvos saugomų teritorijų aktualijas. Analizuoti ir vertinti kultūrinio kraštovaizdžio pokyčius per pastarąjį šimtmetį.</p> <p>Išsamiai apibūdinti tradicinės architektūros statinių įvairovę, paskirtį ir regionines ypatybes, kelti etnografinių kaimų ir sodybų išsaugojimo problemas, palyginti su kitų šalių tradicinės architektūros puoselėjimo pavyzdžiais.</p>
1.6. Tradicinė ūkinė veikla	
Lietuvių kalba, dailė, technologijos, muzika	<p>Nagrinėti tradicinės ūkinės veiklos reikšmę ir ypatybes, susijusius papročius, apeigas ir folklorą. Tyrinėti tradicinių mugių raidą ir ypatybes Lietuvoje.</p>
1.7. Liaudies astronomija	
Fizika, lietuvių kalba, technologijos	<p>Vertinti liaudies žinią apie dangaus šviesulius, astronominius reiškinius, nagrinėti liaudies astronomijos sąsajas su kalendorinėmis šventėmis ir ūkio darbais. Apibūdinti liaudies sukurtus laiko matavimo būdus, dangaus šviesulių stebėjimo įrenginius.</p>
1.8. Kalendoriniai papročiai	
Lietuvių kalba, dorinis ugdymas, dailė, muzika, technologijos, neformalus švietimas	<p>Nagrinėti kalendorinių papročių ypatybes ir sąsajas su ūkio darbais, religija.</p> <p>Analizuoti vasaros pabaigos, rudens papročius tradicinėje bendruomenėje ir dabar. Palyginti lietuvių ir kitų tautų mirusiųjų minėjimo papročius.</p> <p>Apibūdinti žiemos švenčių ir periodų lietuviškus papročius, jaunimo vaidmenį juose, palyginti su šiuolaikiniais papročiais, kai kuriomis kitų šalių tradicijomis.</p> <p>Nagrinėti tradicinių pavasario švenčių būdingiausius bruožus. Diskutuoti apie kai kurių su meile ir draugyste susijusių švenčių naujas tradicijas Lietuvoje bei jų ištakas.</p> <p>Analizuoti pagrindinių vasaros (Joninių ir Žolinių) švenčių papročius, simbolius, kilmę ir prasmę, palyginti lietuvių ir kitų tautų papročius.</p>
2. Etnokultūrinė raiška	
2.1. Liaudies kūryba	
Lietuvių kalba, dailė, muzika, technologijos, neformalus	<p>Nagrinėti tautosakos užrašymo istoriją. Analizuoti liaudies kūrybos prigimtį ir raiškos galimybes, ją vertinti atskiriant nuo kičo.</p> <p>Analizuoti tarmių savitumus, gyvosios tradicijos būklę Lietuvoje.</p>

	švietimas	<p>Tarmiškai atlikti tautosakos kūrinų, tęsti tarmiškos kalbėsenos tradicijas.</p> <p>Palyginti įvairių tautų sakytinę tautosaką, vertinti jos interpretacijas grožinėje literatūroje. Mokėti sakinės tautosakos kūrinų. Apibūdinti įvairias rašytines šiuolaikinės tautosakos formas. Surengti šiuolaikinės tautosakos konkursą ir (ar) jame dalyvauti.</p> <p>Išsamiai nagrinėti pasirinktus atskirų etnografinių regionų dainuojamojo folkloro ir instrumentinės liaudies muzikos žanrus, palyginti su kitų tautų kūryba, vertinti liaudies muzikos panaudojimo profesionaliojoje ir šiuolaikinėje muzikoje pavyzdžius. Panaudoti liaudies muziką savo kūrybinėje raiškoje.</p> <p>Tyrinėti jaunimo šokių vakarėlių papročius, palyginti su dabartine tradicinių šokių klubų veikla Lietuvoje ir kitose šalyse, šiuolaikiniais jaunimo šokiais. Šokti tradicinius šokius, žaisti žaidimus. Surengti tradicinių šokių vakaronę, šokių ar žaidimų varžytuves ir (ar) jose dalyvauti.</p> <p>Nagrinėti teatralizuotų vaidinimų tradicijas, Klojimo teatro ir Lietuvių folkloro teatro veiklą bei reikšmę. Taikyti įgytas žinias savo teatralizuotoje kūryboje.</p> <p>Nagrinėti regionines tautodailės tradicijas, analizuoti tautodailės atspindžius profesionaliojoje dailėje. Kurti įvairių rūšių liaudies meno kūrinius arba liaudies meno elementus panaudoti savo kūryboje.</p>
	2.2. Dalyvavimas etnokultūrinėje veikloje	
	Lietuvių kalba, dailė, muzika, technologijos, neformalus švietimas	<p>Rengti kalendorines ar kitas tradicines šventes, kitus renginius, kurti jų projektus ir scenarijus, juose dalyvauti atliekant įvairių folkloro rūšių kūrinius.</p>

III-IV klasės

Teminė sritis	Integruotos etninės kultūros pamokos
Etninės kultūros samprata	Istorijos, lietuvių k.
Žmogaus gyvenimo ciklo tarpsniai ir apeigos	Etikos, lietuvių k., muzikos, istorijos, neformalus švietimas
Jaunimo brandos apeigos ir papročiai	Etikos, lietuvių k., muzikos, neformalus švietimas
Kulinarinis paveldas ir mitybos papročiai	Technologijų
Sveikatos tausojimo papročiai ir gydymas	Technologijų

Etnografiniai regionai	Lietuvių k., muzikos, dailės, technologijų, geografijos
Kultūrinis kraštovaizdis ir tradicinė architektūra	Istorijos, geografijos, dailės ir technologijų
Pasaulėjauta, mitologija ir religija	Istorijos, lietuvių k.
Kalendorinės šventės ir papročiai	Lietuvių k., dorinis ugdymas, muzikos, dailės, technologijų, neformalus švietimas
Tradiciniai amatai, verslai ir darbai	Dailės ir technologijų, istorijos
Archeologinis ir tautinis kostiumas	Istorijos, dailės, technologijų
Liaudies kūryba	Lietuvių k., muzikos, šokio, dailės, technologijų, neformalus švietimas
Etninės kultūros tyrimai, sklaida, valstybinė globa	Lietuvių k., istorijos